

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
tőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésé-
ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földműveseknek és szeré-
nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor.
negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Kérelem előfizetőinkhez. Ama tisztelt előfizetőinket, kiknek lapdija most esedékes, arra kérjük, hogy azt mielőbb küldjék be.

Fuss vagy fizess.

A házszabály most talált csak elevenjére az obstrukció megfékezésének. Akárhogy affektál és szimulál is valaki, de igen nagy dolog a zseb-kérdés; mert a hazafiak három osztályba sorozhatók: akiknek pénzük van; akiknek pénzük volt; s akik szeretnék, ha pénzük lenne. A két utolsó osztály nem igen fizethet, az első meg nem szívesen fizet; ámbar fog fizetni, — kivált eleinte, mert a fizetésbe is beleun az ember — és pedig úgy, hogy pártkasszát csinál; közadakozással gyűjt össze nagy összeget, melyből a két utolsó osztály fogvicsorgatásait fogja produkáltatni. Mert bizonyos, hogy produkáltatja. Ó csupán bujtogat, heccel, mondhatnók: aporlirózát, impulsust ad, megállapítja a haditervet, a csőcselékét ágyutölteléknek használja fel, maga pedig látóvolból távcsövezi az ütközetet s jelkesíti a »Ne hagyj magad Szlezingereket.« — Ilyen perspektívára van kilátás a »csak azért is« politikával.

A kassza címe még nincs megállapítva. De meg lesz ez is. Többféle van kombinációba véve. Tányérnyalók kasszája; Fogdmegek reménye; Ne hagyj magad Szlezingerek bankja; Dedósok segélyegylete (mert az első osztály úgy tekinti a másik kettőt, mint az egyetemi polgár az ovodást.). Koldusok patronagea stb. ... Majd csak találnak valamely alkalmas címet; ha más-ként nem: pályadíj kiütésével, melyet bizonyára Apponyi nyer el... a mindenre találó nagy rabuliszta. Cim kell hát, ... mert választási kasszájuk nincs, állítólag nem is volt soha, ám-bár meg nem foghatom, hogy a két osztály miként juthatott be a képviselőházba, holott Jókai szerint a legolcsóbb kerület is nyolcezer koronába kerül.

Ennek a Patrogane kasszának, melyből a két osztály rakoncátlanságát egyenlítik ki, mi lesz a következménye? ... Két igen szomorú és

sajnálni való állapot. Egyik az, hogy a szájhősök annál vadabban gazembereznek, hazarúlnak, mert nem az a bőrükre megy, s így egykeznek minél jobban rászorgálni a patronágera; tehát fékevesztett obstrukció, óriási demoralizáció, a parlamentáris muszártiporása, az alkotmányos élet tönkretétele. A másik még szomorubb és sajnálatosabb; az t. i. hogy a képviselők eme része rabszolgákká alacsonyították; alázkodásra aljassították; mert bárki akármit mond is, az bizonyos, hogy akiért valaki fizet: szolgájává lesz annak függő helyzetbe jön vele s vége lesz az egyén függetlenségének. Meg ne feledje a két osztály, hogy »nincs a vagnak olyan része, melyben az uri látogatások csupa tiszteletlen alapulnának olyan helyen, hol nincsenek megfelelő butorok s teljes ezüst készletek. Szóval a koalíció két részre oszlik: urakra és szolgákra, szebben kifejezve: fizető ugratókra és Szlezingerekre.

Lehet azonban, hogy kedvező következménye lesz. — Bár lenne! Az t. i. hogy habár igaz is a természet azon rendje, hogy leszegényedett embernek mindig félre áll az orra, de talán feltámad az önértzet a két osztályban; felébred a férfias büszkeség, s így fog elmékedni: én bizony nem leszek majom, hogy gesztenyét kapargassak a parázsból; én bizony nem leszek szegénye a magam szájának és cselekedetének, hogy helyettem más fizessen s minden választópolgár szemembe vág hassa: Ez is Szlezinger! ... Könynyen handabandáztál a más erszényre! ... s b. ha hát nem fizethetek: befogom a számat és úgy viselkedem, hogy meg ne bánja zsebem.

Az is kérdés, hogy nem apad-e ki ez a »Ne hagyj magad kassza?« ... mert eleinte gyűl abba csóstól, ... de utóbb apadhat, mert kevés ember nem szokott bele nem unni a nem muszáj pénzszerzésbe; vagy tönkre megy, vagy észbe kap és abbahagyja; és azután, amily mértékben apad ez a kassza, abban az arányban kevesbedik a rakoncátlanokdás s abban az arányban áll helyre a nem személyeskedő, a becsületes, a rendes alkotmányos élet; melyet ha nem birt helyre-állítani a józan elme, a kínált béke, az ország sorsa, ... majd helyreállítja a zseb-kérdés ... s talán a férfias büszkeség.

Annyi bizonyos, hogy az országot veszedelembé sodort, a népet nagyban demoralizált obstrukció ellen eddig hasztalan történt kísérletezések után alkalmasabbat nem lehetett volna találni ennél az igen bölcs zseb-kérdéses házszabálynál. Kár volt ennyi ideig várni vele; kár volt ennyi ideig próbálgatni az obstrukció megszüntetését, hiszen tudhatta volna a kormány Sahnome amaz örök igazságát;

»Jóitéményiddel bárhogy elhalmozzad Régi ellenedől ne várj más, mint rosszat« ...

... A páciens előtt nem emlegetni kell a köppülyözést, hanem nyakon önteni egész üveg piócával.

Hetessy Viktor.

A közigazgatás államosításához.

Nem találok olyan kifejezést, melylyel visszaadhatnám, mily nagy mértékben óhajta a közigazgatás államosításának mielőbbi megvalósítását a községi tisztviselői kar — esetleg 20—25 % jegyző kivételével.

A községben ugyauis van egy jegyző, akit fizetnek; és van egy kis csapat munkát végző segédszemélyzet, a melynek tagjai semmik, és fizetésök alamizsnából áll; — bocsnát, ez csak Bácskára szól és itt is csak átlagosan; Ezen csapat türelmetlenül várja az államosítást, mert csakis így reméli munkájának rendesebb díjazását. Valóban megdöbbenő, hogy midőn az állam minden tisztviselőről gondoskodott, miért, feledkezett meg a községi tisztviselőkről? — bírósági, vasuti, vármegyei és városi tisztviselőkről, tanítók-, lelkészek-, óvónók stb.-ről gondoskodik, és az összes minisztériumok intézkedéseit végző műhelymunkásairól tudomást sem vesz. Nem végig élni, hanem csak összehasonlítani is borzalom, hogy érettségi és jegyzői oklevéllel bíró aljegyző fizetése kevesebb a vármegyei hajduénál

Amikor Tisza István beszél.

Nagy napja volt e hó 12-én a magyar törvényhozásnak. Ekkor mutatkozott be a világ egyik legkiválóbb parlamentárja, Magyarország legnagyobb államférfia miniszterelnöki minőségben. Ki ne ragadta volna meg az alkalmat, hogy ennek a történelmi és érzelmi vonatkozásban nagyszerű, szívet, lelket megkapó ünnepi alkalomnak szemtanuja legyen. A képviselőházi karzati jegyeknek állandóan nagy a keletje; ezuttal valósággal ostromot intéztek a háznagy hivatal ellen. A fővárosból — és az ország minden részéből ezren és ezren jöttek és a karzatokra való bebocsátásukat kérték. Angyal háznagy és két derék, ügybuzgó munkatársa: Orczy Dezső titkár és a rokonszenves ifj. Desseffy persze csak részben teljesíthették az erőszakosan megnyilvánuló kívánságokat. Sok vidéki napilap szerkesztője is a Házon kívül rekedt. Az egyik — Szeged és Vidéke jeles szerkesztője: dr. Balassa — csak Latinovits Pál közbevetésével juthatott be.

Az első emeleti karzatokat természetesen előkelő és elegáns hölgyközönség és a legbefolyásosabb politikusok foglalták el. Az elnöki emelvény fölötti VII. számú páholyban Lukács László volt miniszterelnök és lánya, mellettük Vojnits Sándorné, néhány park-clubbéli délutáni partnerével ült. Az elnökkel szemben levő III. számú karzaton, rendes helyén látható volt gróf Tisza Istvánné, Sándor Jánosné, Bölöny Józsefné

és ifjabb gróf Tisza István szelidlelkű, bájos neje. Mögöttük a Tisza és Sándor-családnak több férfitagja. Közülükben foglalt helyet megyénknek egyik legszebb és legelegánsabb asszonya, özv. Monaszterly Szilárdné. A főispáni és főrendiházi karzat is tömve volt. Az utóbbiról leste az eseményeket Latinovits Frigyes főrendiházi tag, aki ezuttal bucsut is vett a Háztól, mert másnap hosszabb tartózkodásra bácsborsódi birtokára utazott. A külföldi és vidéki újságírók páholyában alig mozoghattak az emberek. Szegény Vadász Lipót, a mandátumnélküli igazságügyi államtitkár is csak úgy szoríthatott magának helyet, hogy e sorok írójának a vállára feküdt.

Féltizenegy óra felé megtelt az ülésterem is. A munkapárti honatyák oly nagy számban jelentek meg, hogy az ellenzék távolléte föl se tűnt volna, ha a csend, nyugalom és az ünnepi alkalmat kifejező méltóságjelző hangulat nem jelzik. A harmadfélszáz kormánypárti képviselő közül tíz se hiányzott. A horvátok, nemzetiségiek és pártunkivüliek egy része is eljött. Annyian voltak, hogy a balmező mindkét szakaszát is a többség tagjai foglalták el. A bácskai és bihari gárda teljes létszámban vonult föl. Az utóbbiak padsoraiból persze kiányoztak a vezérek. A sors más-más tájakra vetette őket. Gróf Tiszát a miniszterelnöki, Beöthy Lászlót a kereskedelmi miniszteri, Beöthy Pált a házelnöki, Hoványit a jegyzői székbe. Régi helyükön látható volt azonban a mindég elegáns gróf Tisza Kálmán; a

magyar-román béke ápolása körül erőteljesen dolgozó Mangra Vazul; Telekdy József, a bihari gazdák nagytekintélyű vezére, az ottani közigazgatási törekvések fáradhatatlan uttörője; Miskolczy Imre, Zathurecky István, Rednik Gábor, Ertsey Péter és a legifjabb bihari honatya; Morvay Zsigmond.

A jobboldal harmadik szakaszában, a bácskai padokban huzódtak meg: báró Podmaniczky Endre, aki a csucsról a völgybe jött s gróf Khuen és Karácson államtitkár közé ült. (Most még elfoglalta e helyet, mert az igazságügyi államtitkár képviselőházi helye gazdátlan); a második sorban Latinovits Pál, Zákó Milán és báró Vojnits Sándor várták a nagy pillanatot, a harmadik és negyedik sorban Konyovits Dávid, Evetovits János, Dungserszky Bogdán, Zsibory József, Szutrély Lipót, Szlezák Lajos, Falcione Árpád, Janiga János, Dungserszky Gedeon. Báró Vojnits István, akinek a munkapárt hivatalos ügyeinek vezetése körül — amióta két alelnöktársa, Sándor János és báró Güllányi miniszteri állásba került — súlyosabb feladat jutott, a miniszterelnöki és házelnöki széklet összekötő vonalban tartózkodott, hogy szükség esetén a megfelelő intézkedéseket gyorsan tehesse meg.

A rosszindulatú találgatásnak elejét vette gróf Serényi Béla, Berzeviczy Albert, Jakabffy Imre és gróf Zichy János intimusának: Szüllő Gézának korai megjelenése. Ezek tehát nyíltan demonstrálták az új kormányval való solidaritá-

és a néptanító — kitől én legkevésbé sem irigylem — biztosítva van, hogy annak háromszorosát elérí; a vármegyei írnok kétszeresnél többet élvez, s mind megannyian utazási-, szabadság-, neveltetési vagy egyéb kedvezményben részesülnek.

Éppen azért az államosítást én csakis úgy vélem jónak, ha a személyzet *minden tagja* — és nem egyedül a jegyző — állami lesz, hogy ebből az államnak mily óriási előnye lenne, azt pénzügyi tényezők hivatottabbak megmondani, a közönség pedig igazságosabb és pártatlanabb elbánásban részesülne. Az előmenetelről már nem is merek álmodni, mert 16 évi aljegyzői működésem megtanított a valót megismerni s így maradjon a fiatalabbaknak az *dbránd*.

Az államosításban kezdek hinni mert a fiatalabb munkaerő ezt a pályát itthagya, az újabb erő pedig kevés, és hosszabb, idő után válik be, s így a hiány csak javadalmi javítással érhető el; amit a községi képviselőtestület, nem tesz s így az államnak kell előbb utóbb megtenni.

Hallottam az államosítás akadályául az *„autonomiát* is felemlíteni. Ugyan, kérem, hát talán csak nem komolyan mondja valaki, hogy a községnek csakugyan *önkormányzata* is van?!

Oh közigazgatás államosítása, jöjjön el a te országod és add meg a mi mindennapi kenyérünket!

Egy aljegyző.

Tisza az aradiakhoz.

Az aradi munkapárt ismét gróf Tisza Istvánnal megy a választási küzdelembe.

A napokban száz és néhány tagu küldöttség jelent meg a miniszterelnöknél, hogy őt a jelöltség elfogadására kérik. Tisza vállalta a jelöltséget. A küldöttek tiszteletére adott bankétén a következő, szárnyaló gondolataival és nagy igazságaival szívet-lelket megkapó, a koalíció gyászos emlékü uralmát találon jellemző érdekes kijelentéseket tette:

— Annyiszor mondják rólunk — én rólam is —, hogy mi forradalmároknak, nem tudom micsoda veszedelmes irányzatok hirdetőinek tüntetjük fel politikai ellenfeleinket. Én ezt sohasem tettem; most kevésbé teszem, mint valaha, mert hiszen újabb tapasztalatokkal rendelkezem. (Derűtség.) Én ott, ahol esetleg véleményt kérdeznek tőlem, mindig azt mondom: Az Isten szerelméért, csak ne üljenek fel azon hősi allűröknek, amelyet ezek az urak lefelé mutatnak. (Derűtség.) Hiszen én százsor

sukat, amit mindenki jóleső érzéssel tapasztalt. Lukács László, aki amióta politikai téren szerepel, ezúttal először jelent meg mint simpla képviselő, az első padokban már nem talált helyet; a második szakasz negyedik padjában, Darvay Fülöp mellett telepedett meg. Amikor észrevették, leke nem megijeneztek.

Beöthy Pál elnöklő alelnök úgy intézte a dolgot, hogy a háznagy akkor vezesse be a kormány tagjait, amikor ő már — ez a hagyományos szokásnak is megfelel — előterjesztéseit megvitette; hogy a terembe lépő, helyét elfoglaló miniszterelnök nyomban átnyújthassa a királyi kéziratot és legott megkezdhesse programjának elmondását. A háznagy azonban nem figyelt eléggé Beöthy intézkedéseire s a minisztereket idő előtt vezette a terembe. Az első széket, melyben — Wekerlet kivéve — minden miniszterelnök ült, gróf Tisza foglalta el. A másodikat Sándor János, a harmadikat Teleszky, a negyediket Beöthy, az ötödiket báró Hazay, a hatodikat Balogh, a hetediket Jankovich, a nyolcadikat báró Burrián, a kilencediket báró Ghillány. A tizedik, a horvát miniszteri szék üres maradt. A meg-megújuló, fűlsikező éjlen és tapsviharban Tisza gróf nem vette észre, hogy Beöthy még folytatja előterjesztéseit — éppen Tisza házelnöki tevékenysége körül szerzett érdemeit méltatta — fölállt s beszélni kezdett. Amikor a tévedésre figyelmeztették, leült s csak percek múlva kelt föl újra s átadta a kormány kinevezését tartalmazó királyi kézira-

torradalmárabb vagyok, mit ők! (Zajos tetszés, derűtség és taps.) Hiszen mindaz a népszerű jelszavakkal való kacérokodás csak captatio benevolentiae a választókkal szemben. (Igaz, ugy van!) Ne kövessék el azt az irtózatos politikai hibát, hogy ezt komolyan vegyék! Ha ezek az urak kormányra jutnak, higgyék el nekem: sokkal kevesebb bajuk lesz velük, mint énvelem. (Igaz, ugy van! Derűtség tetszés és taps.)

Nem ebben van tehát a baj, tisztelt uraim, de abban van, hogy aki ilymódon kompromittálja a magyar nemzet ítéletét (Ugy van!), az azután sikerrel nem tudja képviselni a nemzetet. (Ugy van!) Annak azt a kacérokodást, amelyet a választóközönséggel szemben a győzelem előtt elkövetett, nagyon sok bűjtöléssel és nagyon sok misejárással kell azután megvásárolnia. (Ugy van! Derűtség. Éljenzés.)

S éppen ezért kérem én most a magyar nemzet közvéleményét és kérem elsősorban Arad város közönségét, amelynek most alkalma nyílik véleményt mondani az egy-mással mérkőző politikai irányzatokról: vegyék szavazatukat komolyan. (Halljuk! Halljuk!) Gondolják meg, hogy a jog felelősséggel jár, hogy a munka szolgálattal jár (Ugy van!), szolgálattal nem, de szolgálattal jár. (Tetszés.) Jogokra csak az méltó, aki a jogokkal járó felelősséget elfogadja; szabadságot csak az tud ebben a siralomvölgyében kiérdemelni magának, aki becsületes munkával megszerzi. (Ugy van!)

Mi, egyesek igyekezni fogunk teljesíteni kötelességünket és bármint döntsön a nemzet, a teljesített kötelesség megnyugtató tudatával fogjuk a verdiktet fogadni. Hiszen erre is van ismert precedens. (Ugy van! Tetszés.)

De a döntés nem egyesek kezében van. (Ugy van!) A döntés a nemzet kezében van. A magyar nemzetnek kell méltónak bizonyulnia a szabad intézmények felhasználására, a magyar nemzetnek kell azzal a sullyal beleneheznie az események mérlegének serpenyőjébe, amelyet nem pótol semmi más a világon, nem pótolhat egyesek jóakarata, nem pótolhat egyesek bárminő becsületes erőfeszítése, mert ezen a világon csak az érvényesül, akiben saját magában megvan az érvényesülésre szükséges erő. (Ugy van!) Hiszem és bizom Istenemben, hogy a magyar nemzetben megvan ez az erő. A próbát meg kell tenni mindenképp! Adja Isten, hogy a nemzet ezt a próbát

tot, melynek felolvasása után belefogott programbeszédének elmondásába. Tisza ezúttal nem volt a jobbra-balra vagdalózó, ellenfeleit tönkre silányító, rögtönzött éles támadásaival gyönyörködő szónok. Talán azért, mert az egyes szaktárcák körébe vágó adathalmazokat tartalmazó száraz programbeszédet akart modani, kerülvén az izgulékony pártpolitikai kérdések expozív anyagát; avagy tán azért, mert hiányzott az ellenfél, akire szónoki készségének féltelmes fegyverét irányíthatta volna. (Hej! milyen más volt az a beszéd, melyet néhány órával később a főrendiházban mondott el, s melynek ostorcsapásait még jó sokáig érzi Hadik gróf és Prónay báró.)

A kormányelnök 10 óra 40 perckor kezdte beszédét s 11 óra 35 perckor fejezte be. Ezalatt az 55 perc a alatt olyan munkatervezetet mutatott be, mely a közélet minden ágát érinti, a társadalom valamennyi osztályát közelről érdekli. Szólt a horvát-s nemzeti kérdéstről, a hadikészültségről, melynek accordjai kissé kellemetlenül hatottak, de amelyeknek elhangzását a közelmúlt balkánbeli események idézték elő s tették szükségessé. Az adótörvényeket érintvén, életbeléptetésük körül azt az álláspontot foglalta el, mely az iparosok hangosan kifejezett igényeit elégíti ki. A választójogi reformmal az a határozott szándéka, hogy a törvény már a legközelebbi választásoknál életbelépijen. A sztrájkjogról az a helyes és liberális fölfogása, hogy mindenki sztrájkolhat, de aki dolgozni akar, azt senki se

állja ki! (Szünni nem akaró élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Zombor város a kormányhoz.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1913. jun. 14.

Zombor város közgyűlése ma Szemző István főispán elnöklésével közgyűlést tartott, melyen Kozma László volt orsz. képviselő és társai eme indítványt terjesztették elő:

Mondja ki a törvényhatósági Bizottság, hogy Ó Felsége Apostoli Királyunk azon kegyelmes tényét, hogy az új kormány megalakításával gróf Tisza Istvánt bizta meg s az általa megalakított kormányt már ki is nevezte, — a törvényhatóság örömmel veszi tudomásul, és nem várva be a megalakult új kormány ezen legmagasabb királyi intézkedést közlő hivatalos értesítését, — *Őt a legmelegebben üdvözlö, irányában a legteljesebb bizalmát nyilvánítja*, — minden tekintetben támogatásáról biztosítja és mindezekről a kormányt táviratilag értesíti.

Az indítványt kitörő lelkesedéssel, óriási többséggel fogadták el. Hauke polgármester nyomban eme táviratot küldte Tiszának:

Nagyméltóságú

Gróf Tisza István miniszterelnök
urnak

Budapesten.

Zombor sz. kir. város közönsége mai napon legij. Szemző István főispán elnökle alatt megtartott rendes közgyűléséből mély tisztelettel és ragaszkodással üdvözlö Nagyméltóságodat, a *nehéz idők nagy harcosát* kormányelnökül történt megbízatása alkalmából azon biztos tudattal, hogy Nagyméltóságod erőskezü vezetése alatt álló új kormány *szilárd akarat*tal a nemzet előrehaladásának előmozdításában *céltudatos és tevékeny munkálkodás jelszavával* veszi át a jelenlegi súlyos helyzetben az előtte álló feladatok feletle súlyos gondjait. Ehhez Nagyméltóságodnak és a bölcs vezetése alatt álló kormánynek erőt és kitartást kívánunk azon óhajással, hogy az összkormánynek üdvös tevékenysége édes hazánk dicsőségére és boldogulására vezessen.

Zombor szabad királyi város közönsége nevében

Hauke Imre
polgármester.

zavarhassa, gátolhassa ebben a komoly, becsületes szándékában. A közigazgatás államosítását parancsoló közszükségből meg akarja csinálni, de úgy, hogy a reform a közigazgatás derék munkásainak, különösen a jegyzőknek jogosult igényeit figyelembe vegye, érdekeit megerősítse, előmozdítsa. Uj sajtótörvényt is akar alkotni, a sajtószabadság valódi szellemében a társadalmi erkölcs, a köztisztesség jegyében. A katolikus autonómia kérdését minél előbb dülőre akarja vinni. A legnagyobb gondot azonban a felekezettek közti béke és egyetértés istápolására fordítja.

Erről a hatalmas kormányzati munkatervezetről beszélt higgadtan, tárgyilagosan, tökéletes szaktudással s a kérdések fontosabb részleteire kiterjedő körültekintéssel.

A beszéd végén arra kérte a Háza, hogy az üdvös, építő nagy nemzeti munkában vegyen részt mindenki, vigye e munkába lelkének legjavát. Itt már a lelkesedés heve és elszánás ereje is erősen működött közre. Ezt az élénk, meleg és színes hangon kívül az is bizonyította, hogy a balkezét ököibe szoritva nadrágzsebébe tette, a jobbal pedig hol az aranyzsinóron lógó monoklit igazgatta, hol pedig ceruzájával iveket rajzolt a levegőben.

A beszéd hatása leirhatatlan. A képviselők és a karzatok közönsége az öröm, boldogság és megnyugvás jóleső érzésétől eltelve hagyta el az immár alkotó munkának díszes műhelyét.

Pető Lajos.

Orvosgyűlés Zomborban.

— Alkalmi tudósítónktól —

Zombor, 1913. június 12.

A Bács-Bodrogvármegyei Orvosi Fiókszövetség f. hó 10-én Zomborban rendkívüli közgyűlést tartott azon alkalomból, hogy dr. Spitzer Istvánt a fiókszövetség titkárát a főispán megyei tisztii főorvossá nevezte ki. A közgyűlést dr. Rényi József elnök vezette. Megjelentek azon dr. Pertschy tiszteletbeli elnökön, dr. Berhart (bajai tisztii főorvos) alelnökön kívül még kb. 40 orvos a megye egész területéről és a zombori fiókszövetség is dr. Danninger zombori tisztii főorvossal mint a fiókszövetség elnökével és néhány taggal képviseltette magát. A közgyűlést dr. Rényi elnök megnyitván, nagyobb szabású beszéddel üdvözli dr. Spitzert, az új megyei főorvost; visszatételezett dr. Spitzer eddigi működésére, aminek jelentékeny része volt abban, hogy a megyei fiókszövetség az utolsó 10 év alatt orvostársadalmi és közegészségügyi ügyekben oly nagy eredményeket ért el; kifejezte azon reményét, hogy a főorvos, aki az orvosszövetség nevelije, új állásának alapeszméjévé azon tisztultabb erkölcsi felfogást fogja lenni melynek képviselője az orvosszövetség, kívánja neki, hogy működését teljes siker koronázza, hogy abból ne csak vármegye, hanem a fiókszövetség is örömmel állapíthassa meg, hogy a tisztii főorvosi állást az ő személyében arra méltó férfiu tölti be.

Dr. Spitzer megyei főorvos válaszában, midőn a titkári állásáról leköszön, szívélyesen köszöni az elnök üdvözlését, ugyancsak hálás köszönetét fejezi ki neki és az összes kartársaknak az iránli tanúsított eddigi bizalomért és kifejté, hogy a kapocs a titkári állástól való megválása következtében közte és a szövetség illetve kartársak között nem lesz lazább; az orvosi kar érdekeit szíven fogja viselni s egyes kartársak érdekeit megvédeni. Kéri a kartársakat, különösen a közszégi és körorvosokat, hogy mindenképpen a maga helyén álljon, kötelességének eleget tegyen, így biztos lesz a collisio a hivatali és collegiális kötelesség között, úgy mint eddig is, a fiókszövetségbe ezután se vigyünk be politikai, személyi nemzeti vagy vallási differenciákat, mert épen ennek köszönhetjük azon szép eredményeket, melyeket a fiókszövetség eddig elért s csak így tarthatjuk meg tekintélyünket és függetlenségünket, úgy fel mint kifelé.

Ugy az elnök, mint a főorvos beszédét a közgyűlés gyakori tapszal és éljenzéssel honorálta s elhatározta, hogy mindkét beszédet jegyzőkönyvben szószertint megörökíti.

Ezután dr. Spitzer főorvos Bácsbodrog vármegye aktuális közegészségügyi kérdéseiről tartott egy nagyszabású előadást, melyben részletesen kifejtette programját.

Ez első sorban a tüdővész elleni védekezés, tüdőbeteggondozó egyesületek alakítása községenként, egy nagy központi tüdőbeteggondozó intézet felállítása Zomborban, a periferiakon, főként a járási központokon dispenserek létesítése, azután a fertőző betegségek elleni hathatosabb védekezés amiben a megye területén levő külön törvényhatósági joggal bíró városokkal karöltve együttes eljárást kíván létre hozni, nem a járványt kell elnyomni, hanem az első megbetegedésnél kell mindjárt teljes erővel eljárni, hogy ez ne terjedjen tovább, programja továbbá a szegényügy, a gyógyíthatatlan elmebetegség ügyének rendezése s egy megyei közkórháznak Zomborban leendő felállítása valamint a zombori központi tüdőbeteggondozó intézettel kapcsolatosan egy bakteriologiai állomás létesítése. A főorvos programjához hozzászóltak dr. Róna (Baja), dr. Danninger (Zombor), dr. Varró (Óbecse), dr. Veber (Bácsodas), dr. Balog (Óverbász), dr. Berhart (Baja), kik az egyes pontozatokhoz észrevételeiket megtették s valamenyen azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a főorvos szép programja mielőbb teljesedésbe menjen.

Dr. Rényi elnök úgy az előadónak mint a hozzászóloknak a nagybecsű előadásokért köszönetét fejezvé ki a vitát bezárja. Végül dr. Deák (Ujvidék) meghívására határozatba megy, hogy a fiókszövetség az Ujvidéken létesítendő mentő egyesület alakítási ünnepélyén, mely e hó 15-én lesz, s melynek szervezésére a budapesti mentő egyesület egy nagyobb kirendeltséget küld, küldöttségileg képviselteti magát.

Az orvosi fiókszövetség a közgyűlés után testületileg tisztelgett a vármegye főispánjánál és főjegyzőjénél, kit nem értek otthon valamenyien névjegyeiket hagyták. Délben az Elefánt vendéglőben közös ebédre gyűltek össze, melyen dr. Szabovlyevits Dusan vármegye főjegyző is részt vett.

Dr. R—i

Bajai levelek.

Baja, 1913. június 15.

(Hogyan nem írnek én újságot! — A statisztika tanulságai.)

1.

Érzékeny emberek a legtárgyilagossabb kritikát sem tűrik.

Ujságírók tehát pláne nem!

A bajai újságírók meg épenséggel epeömlést kapnának az ilyesmitől...

Engem azonban anyszor félreértettek már ezek az emberek, hogy egy esetleges újabb félreértés sem zavarná meg lelkem egyensúlyát, — s minden fölösleges kerteles és mentegetődzés nélkül (de a legcsekélyebb okvetetlenkedési szándék és egyéb gondolatok kizárásával) le merem szögezni: hogyan nem írnek én újságot — Baján!

Először is teljesen kipusztítanám az ilyen fajta személyi híreket: »Fernbach Károly Bács-megye volt főispánja és v. orsz. képviselő vasárnap Baján tartózkodott, üzleti ügyeit bonyolítván le.«

Minék az ilyet megírni?! Vajjon hány embert érdekel Baján Fernbach Károly üzleti ügyeinek lebonyolítása?

De ha már laptöltelékül mégis szükség van hasonló híresekre: az újságírói »mindentudóság« látszatának megóvása érdekében arra törekednék legalább, hogy egy jelenlegi honatyja neve után ne írjam oda a néhaiújságot kifejező »v.« (voli) betűt. Mert máról-holnapra még egy kormánypárti sajtóorganum sem feledkezhetik meg arról: ki buktatta meg Zentán Teleszky minisztert!

Aztán...

Mindenesetre felfedezném én is a »Határ-őr« ben és egyéb ilyen vidéki csodákban a boszontóan nivótlan politikai verseketet s ugy-lehet részemről sem maradna el a lesújtó bírálat; de alaposan őrizkednék egy vidéki laptársam közleményeivel kapcsolatban a »butaság« — vagy ehhez hasonló erős kitételek alkalmazásától. (Hiszen nekem is rosszul esnék, ha az emített laptárs véletlenül azzal vágná vissza, hogy az én lapomban is elég gyakran megjelennek irodalmi szempontból meglehetősen közepes értékű Ady-és Babics utánzatok...)

Amikor pedig egyik laptársamnál erősen kárhóztatnám a névtelen riportok gyakori közlését, mint amelyek a lapszerkesztés legelemibb létfeltételét: a jólétszükségletet teszik illuzóriussá; nem sokkal azután óvakodnék olyanfajta újsághír leközlésétől, amelyben »Izgalmas életmentés a Dunán« cím alatt elmondanék ugyan, hogy a sebes ár elragadott egy csónakot, sőt az életmentés is elég körülményesen kiszínezetnék, — a négy csónakázó uevét azonban hiába keresné ebben a közleményben a tömegkiváncsiság (amire pedig az egész újságírás felépült), mert azzal a szórakoztató riportter elfelejtett »szolgálni« a nyájas olvasónak.

A riportter eljárását, ez esetben, menthetné talán a gyors hírszolgálat szükségessége, ha nem szólna mindjárt ellene az a fél heti időtartam, ami a hírszerzésben rendelkezésére szokott állni s ami nyilvánvalóvá tenné azt is, hogy inkább a »kényelemszeretet« nevű bajai specialitásban keresendő a felületesség kuforrása. S még az sem szolgálhatna mentségül, ha egy másik újság (amely egyelőre azért nem ír kritikát Nádassyék-ról, mert »a színtársulat erői nagyon megoszlanak«) szintén nevek nélkül írna meg ugyanezen esetet.

Aztán...

Akárha a legellenzékibb újság legfiatalabb szerkesztője volnék is és történetesen két- és fél hasábon elmélnék az osztálymorálról, — eközben semmiesetre sem az volna a legfőbb igyekezetem, hogy teljes és tömör »idegen szavak gyűjteménye«-vel kedveskedjem az olvasónak. Mert igaz, hogy az idegen szavak használata néha elkerülhetetlen; de a derék iparos- és egyéb olvasók számára teljesen érthetlenné tenni egy máskülönbön elég lendületes vezércikket, sohasem lehetne főtörökvésem.

Arra meg pláne képtelen lennék (mert hiszen szokatlan is az újságírásban!), hogy egy tulságosan élénk megyei riportlapnak a Tiszákra vonatkozó »vezércikk«-ét, a forrás megnevezése nélkül, egyszerűen átültessem a saját lapomba — hírcikknek!

Aztán...

De azt hiszem, egyelőre elég lesz ennyi is! ... Aki pedig abban, ha az orvos egy féltett betegének fájó testrészeit kissé drasztikusabb módon tapogatja ki, hogy annál eredményesebben operálhasson azután: rosszindulatot lát, — szerintem vagy üresfejű, vagy pedig — érdekel!

Esetleges felajdulása tehát egyik esetben sem lehet figyelemreméltatható, pláne irányadó...

2.

A »Statisztikai Havi Közlemények« most tette közzé a magyar birodalom népességének áprilisi statisztikáját. S amennyire megnyugtató az áprilisi havi népességi mozgalom, annyira lesújtó és elszomorító a folyó évi január 1-től visszamenőleg feltüntetett összeredmény.

Mart amíg április hóban 43.747 halálozással szemben 62.749 volt a születések száma, tehát a szaporodás 19.002-öt tett; addig az 1913. év négy első hónapjának adatait összehasonlítva az 1912. év négy első hónapjának adataival: azt látjuk, hogy a születéseknek 6798-cal való csökkenésével szemben a halálozások száma 8018-cal emelkedett, vagyis a szaporodás 14.816-tal kevesebb a múlt év megfelelő szakának szaporodásához képest...

Ez az országos statisztika képe!

S ez teszi szembeötlőbbé a bajai adatok sötét arányszámait is.

A tisztii főorvosnak a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén előterjesztett jelentése szerint, május hóban 37 születéssel szemben 43 volt a halálozási esetek száma. A születés tehát, a halálozások növekedésével szemben, itt is fogyóban van.

Mindenesetre elszomorító visszaesés!

Megnyugtató jelenség azonban Purgly főispánnak (akit, ugyilátszik, a színészet elismerésméltó istápolásán kívül egyéb dolgok is érdekelnek) egyidejűleg elhangzott jóindulatu felszólalása, amelyben azt javasolta, hogy a főorvos azt is tüntesse fel jelentéseiben ezentul, hogy a halálozások közül mennyi az egy éven aluli, a 3—5 és 5—10 évig terjedő esetek száma.

Hamarjában ugyan nem tudjuk megérteni, hogy mindez mennyiben fog hozzájárulni a viszonyok szanalásához (csak sejtjük, hogy ilyenformán igyekeznek a nagy halandósággal szemben a védekezés eszközeit megtalálni); de mindenesetre kielégítő egyelőre már maga az a tény is, hogy vezetőink figyelme ráterelődött a népességi statisztika gyászos és fekete számadataira...

S csak mellesleg jegyzem itt meg, hogy a főispánnak ezen emelkedett érzésű felszólalásához, minden valószínűség szerint, a Szabadka város legutolsó közigazgatási ülésén, Flatt Viktor dr. ajkairól elhangzott humánus indítvány adta meg az impulzust, — amellyel »Gyermekhalál« című hírcikkében az »A Nap« tegnapi száma is hosszasan foglalkozik.

Az említett indítványban, a 7 éven alóli gyermekek intézményes orvosi felügyelet alá helyezését sürgette Flatt Viktor, Ujvidék nyugalmazott főispánja, jelenleg szabadkai kir. közjegyző.

S talán nem ártana, ha Baja város érdemes vezetősége is megpróbálna előlött egy kicsit elmélkedni...

Mert azt mondja az »A Nap« (s ez nem azért igazság, mert épen ő mondja!), hogy: »Az igazi kultúra a higienia uralmával kezdődik.«

Mi pedig szeretünk azzal hivalkodni, hogy kulturaváros vagyunk!

Nemő.

A Kigyósér-társulat ülése.
Az érdekeltség elismerése
Latinovits Pál iránt.

— Saját tudósítónktól. —

Regőcze, 1913. jun. 10.

A Kigyósér Lecsapoló Társulat e hó 6-án, Lollock Alajos elnöklésével Regőczen választmányi ülést tartott, melyen jelen voltak:

Beliczay Ede kulturmérnök miniszteri megbízott, rigyiczai Kovách Béla alelnök, dr. Lebach László, Szaloky Sándor, Peuschel József, Gáspár Vendel, Preininger János, Barna János és Rusz Mihály választmányi tagok és Heil József társulati jegyző.

Elnök konstatálja, hogy választmányi ülés az alapszabályoknak megfelelően hivatott össze, 9 tag jelent meg, eszerint az ülés határozatképes lévén, üdvözli a jelen voltakat és az ülést megnyitja.

Elnök bemutatja a földmivelségi miniszter 48417/5 a 1913 számú leiratát melyel a társulat által tervbe vett társulati munkálatok költségeinek fedezésére a Bajai Takarékpénztártól felveendő 130,000 korona folyószámla kölcsönről kiállított adólevelet jóváhagyja s a kölcsönnek ezen adólevelé alapján a Bajai Takarékpénztártól való tényleges felvételre a kormányhatósági engedély megadatott. Kéri ezen leiratott tudomásul venni.

Dr. Lebach László az elnöki előterjesztéshez hozzájárult, a miniszteri leiratot tudomásul

veszi, de kötelességét véli teljesíteni, hogy ma midőn a társulat hosszú vajadások után végre abba a helyzetbe jutott, hogy a vízi munkálatok meg kezdetük lesznek s ezen munkálatok létesítésére a társulatnak az összes szükségletek rendelkezésre állának, — megemlékezék társulatunk igen kiváló és agilis tagja *Latinovits Pál* országgyűlési képviselőről, kit legnagyobb sajnálatára akadályoztatása miatt nincsen alkalma a választmányának a mai napon személyesen üdvözölni.

Igen jól tudjuk — folytatta a szónok, — mily nehéz körülmények között alakult meg a társulat, de megalakulása után is folytonos akadályok merültek fel, amelyek a rendezési munkálatok kivételét gátolják.

Az előrehaladásnak legnagyobb akadályát a mai súlyos gazdasági viszonyok mellett a pénzügyi kérdés képezte. *Latinovits Pál* ebben a nehéz kérdésben is, midőn nagyobb kölcsön megszerzésére még csak gondolni sem lehetett, nagy befolyásával a Bajai Takarékpénztártól a társulatnak igen előnyös feltételek mellett kölcsönt szerzett, sőt a kölcsön megszerzése után faradt-ságot nem ismerve, csakis a társulat érdekeit szem előtt tartva a miniszteri jóváhagyást is legrövidebb idő alatt kieszközölte.

Ezen ténykedéseivel *Latinovits* a társulat részéről elévülhetetlen érdemeket szerzett, miért is indítványozza, a választmány határozatilag röjje le a köztisztelt férfiúnak leghálásabb köszönetét s felkéri az elnökséget ezen határozatot vele közölni.

A választmány az elnöki és dr. *Lelbach László* előterjesztéseit egyhangulag a legnagyobb lelkesedéssel elfogadja, azokat teljesen magáévá teszi és felkéri az elnököt, hogy *Latinovits Pál* országgyűlési képviselőt ezen határozatról jegyző könyvi kivonaton értesítse.

Elnök elő terjeszti a *Ferenc csatornától Küllöd béregi határig* terjedő szakaszának vízi munkálatoknak létesítésére vonatkozó versenytárgyalási hirdetményt, és versenytárgyalási feltételeket, azoknak megismertetése után kéri elfogadni s a versenytárgyalási hirdetmény kibocsátására az engedélyt megadni.

A választmány a versenytárgyalási hirdetmény feltételeit elvben elfogadja, felkéri az elnökséget a feltételeket a saját hatáskörében és saját belátása szerint esetleg módosítani illetőleg újból át tanulmányozni azokon az esetleges módosításokat keresztül vezetni s az így kiegészített feltételekkel megadja a felhatalmazás a versenytárgyalási hirdetmény kibocsátására.

Elnök előzetes költségek fedezése címén a »*Sztanisitsi Takarékpénztár*«-tól felvett 5000 korona visszafizetése további társulati igazgató és jegyző 1908 évi augusztus havától számítható fizetésének kiutalványozására felhatalmazást kér.

A választmány az elnök előterjesztését elfogadja a *Sztanisitsi Takarékpénztártól* előzetes költségek címén felvett 5000 korona kifizetésére, a társulati igazgató és jegyző 1908 évi augusztus havától számítható fizetéseinek kiutalványozására az elnököt felhatalmazza.

Elnök bejelenti, hogy a társulati iratok és pénz elhelyezésére tűzmentes pénzszerkrény szükségeltetik miért is indítványozza, hogy egy ilyen szerzettség be.

A társulati iratok, értékpapírok és pénzek elhelyezésére egy alkalmas tűzmentes pénzszerkrény beszerzésére elnök felhatalmaztatott.

Plébános-beiktatás Veprődön.

— Saját tudósítónktól. —

Veprőd, 1913. június 16.

Folyó hó 15 én folyt le Veprődön az új plébános, *Ketterer Mihály* ünnepélyes beiktatása. Az ünnepség nagymisével kezdődött, melyre a beiktatandó a kivonult diszjövészek és tűzoltók sora között vonult a templomba.

A nagymisé megelőzték a szokásos szertartások, melyeken mint az egyházi hatóság képviselője *Bach János* esperes, mint a világi hatóság képviselője báró *Babarczy* segítettek. A lélek m. l. szertartások közben *Bach János* esperes mondtott német, majd magyar nyelvű beszédet a híveknek, melyekben — hivatkozva az ünnepelt

eddig működésére — biztosította az ájtatos halgatókat arról, hogy buzgó, derék, lelkipásztort kaptak. Majd áttért az ifjak nevelésére, melynek azonban csak úgy lesz eredménye, ha a szülők segítik az új lelkipásztort, mert csak közös erővel nevelhetnek Istennek s a magyar hazának életerős polgárokat. Végül buzdít arra, hogy imádkozzanak a hívek pásztorkéért, hogy az feladatának jól megfelelhessen.

Ezután *Müller Jakab* veprődi káplán olvasta fel a magyar és német nyelven a kinevezési okmányokat.

A most már jogos plébános fordult ezután híveivel s előbb német, azután magyar beszédben vázolta a jó lelkipásztort s a hívek egymásiránti kötelességeit. Kiemelte különösen a szeretet, a tisztá, az ideális szeretetet, mely őszinte, kitartó, általános, egyenlő legyen. Szeresse híveit Istenben, mint gyermekeit, Jézusban, mint testvéreit, mert csak így halad azon az uton, melyet Jézus példája mutatott meg neki. Hirdesse az evangéliumot, s dacára a sok akadálnak, tanítsa népét, hogy így támasza legyen a bajban. Viszont a hívek szófogadók, türelmesek legyenek s végül ama reményének ad kifejezést, ha ennyire eggyé válik a hívek s pásztort lelke, meg fogja valósítani azt a célját, amit maga elé tűzött.

A mise alatt a veprődi férfikar emelte a hangulat ünnepélyességét *Hinger Antal* és *Scultéy Andor* kántortanítók vezetésével.

Ennek végeztével a diszjövészek s tűzoltók indulójának akkordjai mellett vonult a meghívott vendégsereg a plébániára hol a diszjövészek alatt fölhangzottak az üdvözölő beszédek, melyekre *Ketterer Mihály* plébános köszönete volt a válasza. Báró *Babarczy* és *Guttwein* kulai szolgabíró, mint a világi hatóság képviselői emelték poharukat a nap hőisére, majd dr. *Faller Alajos* községi jegyző emelkedett szószárra az előjáróság nevében, másik beszédében pedig a nemzetiségéről s a veprődi németek hazafiasságáról emlékezett meg. *Bach János* esperes s *Martin József* kanonok plébános az Isten segélyét kérték lelkészársuk sikeres működéséért, a gazdák nevében *Steinhardt József* veprődi gazda mondott sikerült beszédet, a tanteszület nevében pedig *Seultéy Andor* kántor tanító kérte az új plébános szeretetét, hogy helyette zálogba a népnevelők testülete bizalmát adhassa.

A vendégeket a jókedv — mint a legerősebb kapocs — csak a késő esti órákban engedte szétoszlatni.

H I R E K.

1913.

Ez évben dús aratásom lesz,

— Szóltam a halál —

Elviszem a földről a legjobb anyát!

... És kerestem ... Addig kerestem,

Míg — végre talált.

M. RADICH JOLÁN

A képviselőházból.

Amióta a Tisza-kormány uralmon van, a képviselőház erőteljesen végzi a törvényalkotás üdvös és felelősségteljes munkáját. Minden miniszternek volt nagy és hálás anyaga, amelyekkel a Ház gyorsan végzett. Hiába való szófocészlés nem volt; csak történt felszólalás, ahol ezt az ügy érdeke megkívánja. Nincs is itt szükség formalitásra, egyesek szereplési vágyait kielégíteni szándékolta hosszú bezzédekre, mert minden kérdést már az illetékes bizottság vitatott meg a legnagyobb alaposággal.

Bácskai honatyáink — a hétfői napot kivéve — állandóan teljes számban vannak Budapesten. Szombaton báró *Vojnits Sándor* és *Janiga János* ismét néhány fontos, s a szabadkai közérdekeket erősen előmozdító ügyben tanácskoztak. Később *Vojnits István* bárót és két minisztert is megismertettek a dologgal.

Latinovits Pálnak báró *Hazayval* akadt egy kis dolga. Egyik kerületbeli meghitt hívének érdekében kérte közbevetését. Egy hadapródnak *Kassáról* Bécsújhelyre való áthelyezéséről volt szó. A honvédelmi miniszter a méltányos kérelem teljesítését szívesen megígérte.

Konyovits Dávid az igazságügyminisz-

tert kereste, hogy *Dömötör Pált*, a Zomborban lakó ny. táblalabírot, a birói kar kitűnőségét és a bácsmegyei irodalom büszkeségét neki bemutassa. Jó félóraig kellett várnia erre az alkalomra, mert *Halas* kitűnő követe, a rokonszenves *Hegedüs Kálmán* hosszasan tanácskozott vele a köztársaság ellenes törvényjavaslat referálása ügyében.

Kedden Latinovits Pál jelentkezett el-sőnek. Hívei közrefogták s élénken érdeklődtek nála a bonyhádi választás részleteiről. A regőcei követet ugyanis gróf *Khuen* megkérte, hogy a pártvezetőség megbízásából menjen Bonyhádra s már a reggeli órákban referáljon a helyzetről. *Latinovits* nagyon megdicsérte a bonyhádi munkapártot a mely tökéletes szervezetségével érte el a fényes sikert. Igaz, hogy ehhez *Simoncsits* volt főispán, munkapárti jelölt köztisztelt és népszerű személye is nagyban hozzájárult.

Evetovits János és *Szutrély Lipót* délutáni terveket szőttek. Budapesti szórakozás helyett Pozsonyba való kirándulásra határozták el magukat. Kora délután el is utaztak az ősi koronázó városba; megnézték *Mária Terézia* csodaszép szobrát és egyéb nevezetességeket s azután — 1 órai ottartózkodás után — visszautaztak Budapestre.

Konyovits Dávid, *Ertl János*, *Dungyverszky Bogdán*, báró *Vojnits Sándor*, *Janiga János*, báró *Podmaniczky Endre* egy-egy csoportban hallatták szavukat.

Szerdán Evetovits János már a korai órákban taposta a folyosó puha piros szőnyegét. Társaságában volt *Kürtessy* bácskerti plébános, akinek minden képviselőházbéli nevezetességet bemutatott; — még *Gerő Vilmost*, a kaszaboló századost is. *Evetovitsot* bácskai kollegái közül többen fölkeresték és kérdést intéztek hozzá »Az Est« előző napi számában megjelent s a palánkai főszolgabíró hivatal részére szolgáló ház vételének fölfujt ügye miben létérol. *Evetovits* megmagyarázta, hogy az ügyet politikai szuszuból tendenciozusan és rosszindulatuan szineztek és domborították ki. A vétel a közérdek teljes figyelembevételével, törvényes formák, megfelelő ellenőrzés között és nyilvánosan történt. A palánkai főszolgabíroságot tehát semmi gyanu vagy vád nem érheti. Helyt álló adatokkal bizonyította azután, hogy a vétel a községre nézve igen előnyös. Élénk eszmecsere folyt a zombori szenzációs »*Kártyacsat*« körül is.

Bent jár a Házban dr. *Mikosevits* Kanut is, akít régi hívei közül sokan vettek körül és eljövetele célját igyekeztek megtudni.

— A holnapi Tisza-bankét hozott ide — volt a válasz. A jobban informáltak azonban tudták, hogy a szegedi kir. közjegyzőnek *Beöthy* kereskedelmi miniszterrel is volt fontos dolga. A déli órákban meg is jelent nála.

Báró *Vojnits István* kissé elkésve jött, mert bevárta a bécsi telefont, mely Tiszának a királynál való kihallgatásáról hozott neki fontos hirt.

Az ülésen jelen voltak még: *Zákó* Miklós, báró *Vojnits Sándor*, *Konyovits* Dávid, *Szlezák* Lajos, báró *Podmaniczky Endre*, *Ertl János*, *Dungyverszky Bogdán*, *Janiga János*.

Földmívelésügyi miniszteri kinevezés.

A földmívelési miniszter báró *Babarczy Jenő* szilági gazdasági segédlistet kincstári ispánná nevezte ki.

A zombori pénzügyigazgatóságból. A pénzügyminiszter *Borhy Ferenc* zombori p. ü. irodatisztet a X. fizetési osztályba léptette elő.

Az alispán Bácsalmáson. *Scultéy* Ferenc alispán dr. *Deák* főügyész és *Raab* számtanácsos kíséretében a napokban Bácsalmáson volt, ahol a főszolgabírói hivatal ügykezelését vizsgálta meg. Mindent példás rendben talált. Az alispán *Koller* főszolgabíró társaságában a község házára is ment, ahol a község vezetőivel hosszasan elbeszélgetett.

Jubiláló igazgató. A zombori felsőkereskedelmi iskola az idei iskolai évben töltötte be fennállásának huszonötödik esztendejét s ugyanakkor volt az iskola igazgatója, *Zsulyevits Ernő* igazgatói működésének huszonötödik évfordulója. Ezt az alkalmat felhasználta az intézet növendékei arra, hogy igazgatójukat ünnepelejk. Az intézet egyik növendéke, *Husvéth Lajos* megmintázta a jubiléus mellszobrát s a pompásan sikerült szobrot június 15-én, vasárnap délelőtt leplezték le iskolai ünnepély keretében, melyen a városi tanács *Hauke Imre* polgármester vezetésével, az iskola felügyelőbizottsága *Kozma László* elnökkel az élén, *Faragó János* kir. tanfelügyelő, a főgimnázium tanári kara és még számosan mások is megjelentek. Az ünnepélyen az emlékbeszédet *Faragó Antal* felsőosztályú növendék mondotta. *Trencsény Károly* tanár alkalmi ódát szavalt.

Házasságok. *Adler Nándor* kecskeméti gabonakereskedő e hó 17-én tartotta esküvőjét *Gruby Ellával*, *Gruby Gyula* leányával Ujsóvén. *Nenádovits Vilád* Újvidékről eljegyezte *Gligorovits Olgát* Óbecsén.

Deutsch Lajos óbecsei kereskedő e hó 15-én kötött házasságot *Kánitz Erzsivel* Szegeden.

Dr. Neumann Hugó nyitrai ügyvéd eljegyezte *Pap Mariskát*, *Dr. Pap Ignác* újvidéki íz. lelkész leányát.

Dr. Zoltán Jenő budapesti ügyvéd eljegyezte *Frank Ellát*, *Frank Lipót* újvidéki vállalkozó leányát.

Csángly Dömötör eljegyezte *Földes Katalint*. *Fischer Mór* Szabadkáról eljegyezte *Wieg Hermint* Topolyán.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann Mihály* özevegye 40 év óta fennálló butorgyárát *Szabadkán*.

A magyarkanizsai tiszti orvos vizsgája. *Dr. Koch Arnold* magyarkanizsai városi főorvos a napokban Budapeszen letette a tiszti orvosi szakvizsgát.

Tízéves találkozó. Szabadkáról jelentik: A szabadkai főgimnázium tíz évvel ezelőtt érettségét tett tanulói szombaton este tartották tíz éves találkozójukat, amelyen megjelentek: *Dr. Beck Salamon* budapesti ügyvéd, *Dr. Berkes László* budapesti ügyvédjelölt, *Erdődy Gyula* mélykúti r. kath. lelkész, *Fenyves Ferenc* szabadkai szerkesztő, *Hajagos Károly* a népopera tagja, *Kosztolányi Dezső* író, *Dr. Kunetz Béla* ügyvéd, *Dr. Kugler Antal* budapesti ezredorvos, *Dr. Lénárd Imre* budapesti orvos, *Dr. Mérey Jenő* ügyvéd, *Opolczér Oszkár* pénzügyigazgatósági számtiszt, *Székesfihérvár*, *Dr. Popovics Milivoj* ügyvéd, *Szende Nándor* resicabányai ág. ev. plébános, *Szabó Batancs István* főgimnáziumi tanár, *Dr. Török Jenő* ügyvéd, *Vojnits T. István* ügyvédjelölt, *Weisz Árpád* banktisztviselő. A többiek, akik tíz év előtt maturáltak, névszerint *Erdély Árpád* honv. főhadnagy, *Borovicsény Elemér* cs. és kir. huszár főhadnagy, *Osztrgonác Ferenc* főgimn. tanár, *Dr. Schmausz Dezső* ügyvédjelölt, *Polyakovich Elemér* mérnök, *Dr. Weinberger Andor*, *Dr. Miatov Milorád* ügyvédjelölt, kimentették távolmaradásukat. A volt tanárok közül: *Kosztolányi Árpád* igazgató, *Loász István* és *Mérey Ágoston* vettek részt az összejövetelen. Az első felköszöntőt *Kosztolányi Árpád* igazgatóra és a volt tanároknak mondta. *Kosztolányi Árpád* pedig a tíz év előtti maturusok egészségére, *Dr. Popovics M.* a nős osztálytársak feleségeire üritelt poharat. A társaság hajnali négy óráig maradt együtt *Bodrics Miska* zenéje mellett.

Uj ügyvéd Zentán. *Dr. Pecárszky Brankó* Zentán ügyvédi irodát nyit.

Halálozások. *Dr. Tessényi Pál* torzsai községi orvost nagy csapás érte neje, sz. *Guttwein Janka* elhunytával. A közkedvelt urnót e hó 12-én temették a lakosság minden rétegének részvételével. A temetésen a község és egyes intézmények küldöttségileg voltak képviselve. A gyászbeszédet *Tamler* lelkész mondta.

Jubiláns jegyző. *Paripásról* írják nekünk: *Szalay József* paripasi jegyző f. hó 11-én töltötte be 25 éves jegyzői működését, mely alkalommal a község előjárósága, képviselőtestülete, az összes hitfelekezetek és egyletek képviselő a közszeretben álló jegyzőjét meleg óvációban részesítette. *Szalay József* úgy a hivatalában, mint szociális téren kifejtett tevékenysége meleg szeretettel tölti el a község minden egyes lakosát, mert működése alatt a község majd minden egyes polgára igénybe vette jószívűségét. Személyisége az egész vármegye trüületén ismeretes, nyíltszívűsége és egyenes jelleme igazán a régi jó jegyzőkre emlékeztet.

Csöd Újvidéken. *Horoskó István* újvidéki kereskedő ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnokká *Dr. Hadzsi Szilárdot* nevezték ki.

Jóváhagyott alapszabályok. Az *Ósziváci* polgári olvasókör, és a *Szentfülöpi* kath. ifjúsági egyesület alapszabályait jóváhagyták.

A kulai járásbíróshoz irnokká nevezte ki az igazságügyminiszter *Gazda Ferenc* apatini j. b. irnokot.

Évzáró vizsga Bácskossuthfalván Bácskossuthfalván — mint levelezőnk írja — f. hó 15-én volt a tanonciskolai vizsga. Az iparosság színeje, valamint az értelmi osztály is jelen volt a vizsgán. A vizsga elnöke — a tanonciskolai fel. biz. távol levő elnöke *Pálch Antal* községi jegyző helyett — *Karai Sándor* községi bírót. Szép szavakkal nyitotta meg a vizsgálatot, majd átadta annak vezetését *K. Kovács Gyula* igazgatónak. Osztályonként vizsgáztak a tanoncok s olyan precíz, szabatos feleleteket adtak a hozzájuk intézett kérdésekre, hogy semmi kivánni való nem hagyta. Kaptak is jutalomképpen 90 K-t, melyhez az ipartestület 30 K-val, egy csoport báltrevező iparos 30 K-val, a közs. bank 10, *Gazdakör* 10, a község előjárósága 10 K-val járult. Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton is az igazgatóság köszönését. A vizsgát szintén az elnök *Karai Sándor* bírót zárta be olyan emelkedett, tartalomdús s még a közönyös tanoncleketek is felrázó beszéddel, hogy a hallgatóság éljenzésben tört ki. A vizsga a szótartó éneklésével ért véget.

Margalics Ede ünneplése Újvidéken. Az újvidéki szerb főgimnázium tanári kara szép ünneplésben részesítette állami főfelügyelőjét, *Dr. Margalics Ede* egyetemi tanárt, akinek arcképét lefestette és nagy ünnepélyességgel leleplezte, így fejezván ki hálás elismerését azért, hogy *Margalics* 20 évi főfelügyelői működése alatt bokros érdemeket szerzett az intézet fölvirágoztatása körül.

Fizetésektelenségek. *Torzán* Eng testvérek vegyeskereskedő-cég fizetésektelenné lett. Egyességre törekszik.

Szabadkán *Geiger Jenő* és *Béla* kézműárkereskedő cég, amely 1912. elején 308 000 K tartozással beszüntette fizetéseit, 200 000 K-val kiegyezett, ismét fizetésektelenné a jelenlegi passzívum 220 000 K, amelyből cca 100 000 K árutartozás. A cég 5-6 héttel ezelőtt *Geiger Félix* és *Geiger József* dr. kezessége mellett csak halasztást kért, amikor a státuszt aktívának jelezte és most 30% ot kínál.

A szabadkai áprilisi tréfa. Szabadkáról jelentik: Megírták annak idején a lapok, hogy *Dr. Leszich János* szabadkai ügyvéd és néhány kollegája több szabadkai ügyvéddel azzal tréfáltak meg április elsején, hogy végrendeletkészítést végezt a külterületre kocsiztatták ki őket. Az eset utáni napok egyikén a törvényszék pertárában *Dr. Székely Áron* a megtréfált ügyvédek egyike sértőleg nyilatkozott az akkor még ismeretlen tréfaszerzőről. Az ott tartózkodó *Leszich* megkérdezte *Székelytől*, hogy fentartja-e sértő kijelentéseit. *Székely* igenlő válaszára *Leszich* megmondta, hogy ő csinálta a tréfát, mire *Székely* kijelentette, hogy bármily elégtételt kész megadni. *Leszich* erre felugrott és inzultálni akarta kollegáját, a ki azonban az ütést karjával felfogta és eltávozott a pertárból. Az ügynek a járásbíróshoz volt a folytatása, hol mindketten följelentették egymást. Több zárt és nyilvános tárgyalás után *Csiky Imre* járásbíró ma hozta meg az ítéletet, mely szerint mindkettőjüket büntörsnek mondja ki a becsületsértés vétségében és *Leszichet* százhusz, *Székelyt* pedig hatvan korona pénzbüntetésre ítélte. Mindketten felebeztek az ítélet ellen.

Gondnokság alatt. *Dobos János, jános-halmi*, *Pletikoszits Sándor zombori*, *Milodunovits Jenőné szabadkai*, *Horváth Apollónia mélykúti* lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték.

Utakaróház Petrőcön. Az alispáni hivatal június 7-én versenytárgyalást tartott a dunagyalos-petrőc-órájévi th. közut 5-6 km. szakasán építendő egyes utkaróház és melléképület építésére. Ajánlatot tettek: *Gabrinyi János (Petrőcz)* 4% áremelkedéssel és *Lotz András (Óverbász)* az előirányzali árban 561744 koronával.

Megölte a fiát. Bácsalmásról írják, hogy *Kling András* bácsbokodi birtokost a csendőrség gyilkosság gyanúja miatt tartóztatta és a bajai járásbíróshoz fogházába kísérte. Pár nappal ezelőtt a kis fiu későn jött haza játszótársai köréből és az istállóba menekült atya ütlegeti elől. Reggel a lovak közt halva találták meg a gyermeket. Lát-szólag baleset történt. Azt hitték, hogy a lovak rugták agyon a fiut, de az orvosi vizsgálat fojtogató nyomát fedezte fel. Jelentést tettek az ügyészségnek, amely tegnap felboncoltatta a halottat. Megállapították, hogy a halál csakugyan fojtogató következtében állott be. A napokban volt a temetés, amelyen *Kling* is kikísérte a fiát, de nyomában voltak a csendőrök is, akik megfelelő távolsgában kísérték a gyászmenetet. Az elföldelés után az apát letartóztatták. A vizsgálat folyik.

Uj anyakönyvi hivatalokat létesített a belügyminiszter *Tavankut* és *Nagyfény pusztákon*. *Romics Vince* és *Gyimesy Lajos* áll. tanítókat nevezte ki anyakönyvvezetőkké.

Football Mélykúton. A Mélykúti Sport Egylet — mint levelezőnk írja — jun. 15-én a Bácsalmási Sport Clubot látta vendégül. A vendég csapatot zenével fogadták a vasutnál a mélykútiak. A verseny d. u. 1/4 órakor kezdődött. A mérkőzést a fekete-fehér inges almásiak kezdték s már első percben *Szommer*, a B. S. C. centre süvítő lövése goolt eredményezett. Ezután a Mélykúti Sport Egylet játékosai is belefeküdtek a küzdelembe, de hiába *Nánay* kapuson megtört minden igyekezetük. Még 5 perc sem telik el s már a máaodik goolt rugják a mélykútiaknak. Ugyanis *Kindla* ideális centerézését *Szommer* befejezte a kapuba. A mérkőzés hátralevő részén az almásiak még két goolt rugtak, az egyiket *Kindla* a másikat *Szommer*. A félidő utolsó percében a mélykútiaknak sikerült egy goolt rugni. Félidő 4 : 1 az almásiak javára. A második félidőben az almásiak 6 goolt rugnak, 5 *Szommer* 1 pedig *Kindla*. Mélykútiaknak is sikerült 11-esből egy goolt rugni, az almásiaknak. Végeredmény 10 : 2 a Bácsalmási Sport Club javára. A Bácsalmási Sport Clubból kiváló volt *Szommer*, aki egyuttal a legjobb ember volt. Eegáns, uri játéka, valamint a kapu előtti gool képesség jellemezte a játékát, egy maga 8 goolt rugott. — Úgyesen védett *Nánay* a kapuban, szépen centerezett *Vigh* s mindenhol ott volt *Kindla* a B. S. C. centerhalfja. A mélykútiaknál jól játszott *Szabó*, *Nyilas* és a centerük. A revanch júliusban lesz Almáson. A Bácsalmási Sport Club vasárnap Zomborban mérkőzik a *Munkás Testvezők Körével*. —

KÖZGAZDASÁG.

Községi Gazdakör Bácsbokodon. E hó 8-án Bácsbokodon a Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület 65 ik fiókját képző községi gazdakör. A vármegyei gazdasági egyesületet *Inhoff* egyesületi titkár, míg Bácsbokod községet *Kiss Béla* községi jegyző képviselte. Az egyesület kiküldötte a vármegyei gazdasági egyesület és a kebelében működő községi gazdakörök hivatásáról tartott előadást, a községi jegyző a község és gazdakör együttműködéséről tartott beszédet, majd megköszönte a vármegyei gazdasági egyesületnek a bácsbokodi alakítást. Az egyes tisztségekre a következők választották meg. Elnök: *Égi Márton*. Alelnök: *Dobler Benedek*. Pénztárnok: *Tresz Márton*. Könyvtáros: *Schadt János*. Jegyző: *Osztheimer Ádám*. Választmány: *Kiss Béla*, *Albert Mihály*, ifj. *Égi Tamás*, ifj. *Schadt Ferenc*, *Schnadenberger Mátyás*, *Schadt Jakab*, *Égi Ferenc*, *Hid Elek*. Számvizsgálók: *Bertics Sándor*, *Rumelhard György*, *Morján András*. Egyesületi igazgató választmányba kiküldve: *Schweipert Tamás*. Vármegyei lótenyésztő bizottsági tag: *idb. Harbeith Mihály*.

Szerkesztői üzenetek.

Vasuti terv. Sajtóhiba. Nem legnagyobb, hanem legujabb.

T. J., Palánka. E hó 10-án postára tettük. **Sz. M., Baja.** Sajnáljuk, hogy másként történt. A tárcza nem kerülhetett sorra.

Dr. R. J. Topolya. Köszönjük.

L. ig. tan., Temerin. Nem emlékszünk a közleményre. Ha nem jelent meg, akkor bizonyára nem jutott hozzánk. Küldje be még egyszer.

M. Gy., Topolya. Mielőbb írunk. A másik dolog főléles, mert ugye tudósít már lapunknak.

Dr. L., Herczegszántó. Lapunk vezére és szerkesztőnk levélben válaszoltak.

Levelező, Zsabya. Az intézkedés megtörtént. Holnap írunk.

„Elnémult az ajkamon.” Inkább a tolla némult volna el.

W. B., Zenta. Még nem kaptunk megfelelőt

Dr. T. Ezidőszereint lehetetlen.

Rozika, Bácsalmás. A fenforgó esetben csakis úgy lehet, ha az önkéntességi vizsgát leteszi. Van rá mód, hogy a hiányzó 2 osztály vizsgáit egybevonják. Budapestben több ilyen intézet van. — A másik dologban szivesen nyitunk rovatot, ha az egész megyére kiterjedő események egybefoglalhatók.

Ifj. Sch. J., Torzsa. Intézkedünk.

Ch. B. T. A jövő hét elején postára tesszük.

B. B., Baja. Itt lakik.

Cs. Gy., Szabadka. Nem emlékezünk rá, ismételje meg.

V. I., Temerin. Nem tartjuk alkalmasnak. De azért kísérelje meg.

Cz. Z-n. Átvette és továbbította.

„Irgalmat kértem.” Nem használhatjuk.

Dr. L., Herczegszántó. Más helyről 3 nappal előbb kaptuk, s így mikor az Öné megérkezett, már ki volt szedve. Sajnálattunkra mellőznünk kellett.

NESTLÉ FÉLE
régbevált GYERMEKLISZT
 PRÓBADOBOZT INGYEN KÜLD:
 HENRI NESTLÉ, WIEN, L. BIBERSTRASSE 11

A magy. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1913. május 1-jétől.

Budapestről indulás: reggel 7:10 (gyors) 7:45, 12:20, d. u. 2:45 (gyors), 3:20 (gyors), 8:05, 11:15 órákor este.
 Budapestre érkezés: reggel 8:10, 9:55, 1:00 (gyors), 1:30 (gyors) este 7:20, 10:00 (gyors).
 Zomborból Szabadkára 12:59 éjjel (közvetlen Budapestre), reggel 5:10, 8:52 (gyors), 11:36, 4:18 (gyors) és este 8:26 órákor.
 Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, d. u. 1:42, 6:14 (gyors), 6:57 és 12:43 éjjel.
 Zomborból Dályára reggel 2:16, 7:00, 12:18, délután 3:34, 7:31 (gyors).
 Dályáról Zomborba 11:49 este, reggel 7:44 (gyors) 9:55, délután 2:45 és 6:43 órákor.
 Zomborból Óbecsére 3:10 reggel, 7:50 reggel és 4:35 délután.
 Óbecséről Zomborba 3:44 reggel, 9:10 reggel és 1:49 délután.
 Zomborból Ujvidékre reggel 2:30 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.
 Ujvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:30 órákor.
 Zomborból Bajára reggel 3:30, 6:45 órákor, délután 12:30 és 4:23 órákor.
 Bajáról Zomborba reggel 4 és 8:20 órákor, délután 1:00 és 4:50 órákor.
 Ujvidékről Tittelre reggel 6:54, és délután 7 órákor. Tittelről Ujvidékre reg. 3:32 és d. u. 1:50 órákor.
 Bácsfeketehegyéről Ujpalánkára reggel 7:10, délután 3:25 és 7:47 órákor.
 Ujpalánkáról Bácsfeketehegyre reggel 2:44, 8:00 és délután 1:30 órákor.
 Szabadkáról Óbecsére reggel 4:37, 1:38 és 7:10 órákor este.
 Óbecséről Szabadkára reggel 4:10, 7:26 és délután 1:00 órákor.
 Csantavérrel Nagyfényre reggel 5:15, délután 12:13, 5:30 és 9:20 órákor.
 Nagyfényről Csantavérre reggel 7:00, délután 2:20, 6:11 és 9:57 órákor.
 Óbecséről Ujvidékre reggel 4:20, 9:30 és délután 5:26 órákor.
 Ujvidékről Óbecsére reggel 4:32, 9:15, és délután 4:53 órákor.
 Halasról Bácsalmásra reggel 4:08, délután 12:27 és 5:35 órákor.
 Bácsalmásról Halasra reggel 4:01, déli 12 és este 8:50 órákor.
 Bácsalmásról Regőcére reggel 6:48, délután 3:30 és este 8:55 órákor.
 Regőcéről Bácsalmásra reggel 2:44, 9:44 és délután 6:20 órákor.
 Szabadkáról Ujvidékre reggel 1:02, 5:20, 10:30 (gyors), d. u. 1:44, 5:35 és 6:48 órákor (gy.).
 Ujvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:55 (gyors) 10:40, délután 4:29, (gyors), 7:22 és este 11:33 órákor.
 Szabadkáról Szegedre reggel 2:56, 6:15, 9:44 és 10:55 órákor, délután 1:30, 4:04, 6:53, 10:26 (gyors), 11:05 órákor este.
 Szegedről Szabadkára reggel 2:58, 5:45 (gyors), 6:19, 8:14 és 11:30, délután 3:12, 4:40, 6:53, 10:20 órákor.
 Szabadkáról Bajára 5:05, 6:57 (gyors), 10:36 reggel, 2:20, 4:43, 7:00 délután.
 Bajáról Szabadkára 5:50, 7:42, 10:14 reggel, 4:43 d. u., 7:44, 8:51 (gyors) este.
 Bajáról Bátaszékre 7:00, 8:15 (gyors) reggel, 12:41 4:38, 6:22 d. u., 8:51 este.
 Bátaszékéről Bajára 5:16, 6:59, 9:38 reggel, 4:08 d. u., 7:05, 8:26 (gyors) este.
 Szabadkáról Cservenka—Ujgombosra 4:42 reggel, 2:15, 7:17 d. u.
 Ujgombos—Cservenka Szabadkára 3:05, 11:03 reggel, 4:08 d. u.

Szegedről Zentára 4:00 reggel, 12:04 délután.
 Zentáról Szegedre 6:30 reggel, 3:30 délután.
 Gombos—Bácsordas—Palánka 5:41, 8:15 reggel és 8:24 este.
 Ujpalánka—Bácsordas—Gombos 5:21 reggel, 1:15 4:25 d. u.
 Zombor—Apatin—Gombos 7:51, 12:11 és 4:30 délután.
 Gombos—Apatin—Zombor 4:13 reggel, 12:40, 8:09 este.
 Baja—Bezdán—Zombor 3:30 reggel, 12:36, 5:03 délután.
 Zombor—Bezdán—Baja 3:26 reggel, 8:57, 5:05 délután.

Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített

MARGIT-CRÉME -SZAPPAN

legjobb arckenőcs, mely 2-3 nap alatt lifítja és szépíti az arcot.

Margit-Créme egyedüli szer szeplő májfoltok, pattanások bőrtka (Mitteser) ráncok, kiütések stb. ellen.

Margit-Créme páratlan szer bőrpattanások, wimmerlik, arc- és kézvérosődés, napbarnítás ellen.

Margit-Créme bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve, ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szeplővel, vagy máj, foltokkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Créme teljesen ártalmatlan nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A földes-féle Margit-Créme ára: nagy tégely 2 korona, kis tégely 1 korona.

Margit-puder fehér, rózsá vagy créme színben 1 kor. 20 fillér.

Margit-szappan darabja 70 fillér.

Csakis akkor valódi, ha minden doboz gutori FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad, felirattal és címerrel van ellátva.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Főraktár: Zomborban Mihálovits István, Németh Ignác.

B. Topolyán: Jakab István gyógyszerterében.

Nemzeti szálloda Bácsalmás

Bérlők: Hupfer Testvérek.

A felsőbácska legjobban látogatott szállodája. — Olcsó árak. — Gondos kiszolgálás. — Étterem és kávéház.

VEISZ LEO hitelügyi irodája

Szabadka, Nevák palota.

Niteltudósítást ad kereskedőkről, iparosokról és magánüzemeltetőkről Szabadka területén.

Olcsó pénzügyi ügyeket a nagyszabedű és budapesti bankoktól bérházakra, földbirtokokra, tisztviselőik és katonatisztek fizetésére.

Ingatlanok vételét és eladását közvetíti.

Okmányokat beszervez kívánatra Szabadka összes hatóságainál és vállalatoknál.

Biztosításokat két tűz, haláleset és mindenféle elemi csapások ellen.

Házasságokat közvetít polgári és katonai körökben.

Mindenemű megbízásokat lebonyolításra vállal.

Díjtalan levelezés! Személyesen is elfogadják kívánatra!

Vig Emil

„Casinó” szállodája

Palánkán

egészséges, kényelmes és olcsó szobákkal rendelkezik

Téglagyár és szőlő eladás.

Illok, Duna melletti községben kör-téglagyár és 6 ölnyi mészégető, valamint 3 ölnyi szőlő, azokhoz való felszerelés és 3 lakházzal és felszereléssel szabad kézből, a lehető legelőnyösebb feltételek mellett eladó.

A téglagyár évenként 1—1½ millió téglát termel. Az üzem 20.000 koronán felüli évi tiszta jövedelmet biztosít.

A vételhez egyelőre 15—20000 kor. elegendő. A többi az ingatlanra jelzálogilag biztosítható. Fővilágosítást ad a tulajdonos:

Leopold Heim
 szénexporteur Sarajevo.

1—20

1681 sz. kig. 1913.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Regőcse község előjárósága az építendő községi két tanteremű

iskola és tanítói lakás

mellék helyiségek és iskola berendezések építése munkálatainak biztosítása céljából nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

1. A munkálatok körül végzendők: föld és kőműves, ács, cserép fedő, asztalos, üveges, bádigos s egyéb felszerelő munkából és ezekre az ajánlat és pedig az összes munkákra egy egy összegben együttesen teendők.

2. Az ajánlatokat 1913 évi június hó 21-én délután 6 óráig a községi előjáróságnál kell beadni.

3. Előirányzati összeg 22219 korona 13 fillér, mely összegnek 10% bánatpénzüf készpénzben vagy biztosítékképpen érték papirokkal a község bármikor kicserélheti.

Az értékpapírok kamatszélvényei az esedékességük napján kiadandók, feltéve, hogy a letét letiltva nincs. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem annak letételét igazoló nyugta csatolandó az ajánlathoz.

4. Csak szabályszerűen kiállított magyar nyelven szövegezett, ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott, pecséttel lezárt sértetlen borítékba helyezett s közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el. »A községi előjáróságnak Regőcse. Ajánlat az 1240/912 sz. versenytárgyalási hirdetményben a regőcei iskola és tanítói lakás építésére vonatkozólag kiírt munkálatokra.

5. A munkálatokra vonatkozó tervek, költségvetés és az árlejtési feltételek a községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg a jegyzői magán munkálatokért szedhető díjakról 1906-ban alkotott vármegyei szabályrendeletben megállapított díjon meg is szerezhetők.

6. A munka odaitélése felett a képviselőtestület szabadon dönt az ajánlott árakra való tekintet nélkül.

7. A beadott ajánlatok felbontása folyó évi június hó 23-án délelőtt 9 órákor tartandó képviselőtestületi közgyűlésen fog történni; ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

8. A munka elnyerője minden tekintetben a községre érvényes 83000 B. M. 907. számú közszállítási szabályrendelet összhatórzmányai kötelezők.

9. A munkálat elnyelésére pályázóknak a munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel kell birniok vagy ily megbízottat kötelesek megnevezni.

10. A vállalatból eredő bélyeg, irás adó és átvételi költségek egyedül a vállalkozót terhelik.

Terv és költségvetési költségekért 231 korona díjat a vállalkozó tartozik fizetni.

Egyebekben a képviselőtestület által elfogadott árlejtési feltételek mindenben kötelezők.

Regőcse, 1913 évi május hó 30-án.

Hiel József Eifried Ádám
 jegyző. 2—2 biró.

Legelegánsabb
és legegyszerűbb

BUTOR

kiváló jó minőségben, legolcsóbban beszerezhető készpénzért és részletfizetésre

HAAS ÉS WEISZ

műbutor-asztalosok
és kárpitosoknál

BAJA

Főtér, a városháza és Nemzeti-szálloda között.
Telefon-szám 143. ————— Telefon-szám 143.

10-25

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Kigyósér Lecsapoló Társulat elnöke (Regőcze Bács-Bodrog vmegye) ezennel közhírré teszi, hogy a Kigyósérnek (Bács-Bodrog vmegye) a **Ferencsatornától a küllöd-béregi határig** terjedő szakasza ki fog tisztíttatni. Ezen 17.833 km.-re terjedő mintegy 68905 m.³ földmozgósítást igénylő medertisztogatási munkálatnak — bele értve a szükségessé váló nád és sásvágást, valamint az esetleg szükséges fa és bokorirtást is, — vállalati uton történő biztosítására írásbeli ajánlatok alapján versenyárgyalás fog tartatni.

Az írásbeli zárt ajánlatokba be kell írni az ajánlattevő nevét, polgári állását, állandó tartózkodási helyét, valamint a köbméterenkénti egységárát.

Bánatpénz 3000 korona, amely összeg készpénzben, vagy a pénzügyminiszterileg megállapított óvadékképes értékpapirokban tehető le a társulat pénztáránál (Regőcze.)

Benyújtási határidő 1913. év **július hónap 5-ik** napja.

Ezen feltételeknek meg nem felelő, valamint távirati uton eszközölt ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A munkálatokra vonatkozó részletes versenyárgyalási feltételek Regőczén a társulat irodájában, valamint, Budapesten a m. kir. kulturmérnöki hivatalban (V. Sziget utca 5—7. II.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Ez utóbbi helyen a tervek is megismerléshetők.

Regőcze, 1913. június hó 6-án.

A választmány nevében:

Lollok Alajos
társulati elnök.

2-1

Eladó üzlet.

Egy 52 év óta fennálló **vegyes kereskedés, tőzsde** és korlátlan **italméréssel** egybekötve, vasuti és hajóállomás, nagy gabonaforgalom, ki-mutatható évi 50—60000 korona áru-forgalommal, **eladó.**

Átvételhez szükségeltetik 20—25.000 korona. Czim a 4-8

Bács megye

kiadókivatalában (Budapest Teréz körút 2.)

HORVÁTH ÉS TÁRSA

tekeasztal és dákógyár

BUDAPEST,

Liszt Ferenc-tér 10.

Tekeasztalok elsőrendű minőségben, különböző kivitelben.

Kávéházi berendezések és felszerelések.

Jégszekrényeket nagy választékban tartunk raktáron.

Elefántcsontgolyók különböző minőségben és árakban **Dákók** nagy választékban.

Dákójavításokat és golyószabályozásokat, **be-huzásokat** finom francia posztóval megrendelés után azonnal eszközölünk.

Terveket, rajzokkal, költségvetéssel mindenkor szívesen szolgálunk. 35-51

A tavali nagy peronospora járvány idején is

kitűnő eredményt értek el szőlősgazdáink a

„PRO-VINO”

nevű új permetező szerrel.

Kitűnően tapad! Azonnal oldódik! Aljat nem képez!

∴ Tessék ismertető füzetet kérni! ∴

A por ára kg.-kint 50 kg.-os zsákban 56 fill., kisebb zsákban 58 fill. Ugyanannyi anyag kell belőle, mint a rézgálicból s így a „PRO-VINO” a legolcsóbb permetezőszer! Vezérképviselet:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. Alkotmány-u. 31.

8-8

Az egész vármegye tudja már,

hogy

Soós Károly
artézi fürdője
Óbecsén

az egészségesnek és a betegnek egyaránt **kincset ér.**

Üdit, frissit, erősít! Az elpetyhüdt testben az elsőfürdés után friss vér kering.

Gőz- és kádfürdők. Tiszta, csinos, új berendezés.

Kedvezményes jegyek! A legjobb időbeosztás!

„Otthon”-szálloda Ada
tulajdonos: **Nagy Gergely.**

Igen látogatott hely, legújabb modern berendezéssel.

Kényelmes **szobák**; jó és olcsó **étkezés**; gondos kiszolgálás.

2261 szám. 1913.

Hirdetmény.

Csantavér község előljárósága közhírré teszi, miszerint a saját és egyesek tulajdonát képező a csantavéri határban egy tagban lévő 10174 katasztrális hold területen gyakorolható

vadászati jogát

1913 évi augusztus hó 1 napjától 1919 évi július hó 31-ig terjedő időre (6 évre) 1913 évi **július hó 3-ik** napján d. e. 8 órakor Csantavér község ház tanácsstermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adja.

A vadászati jog bérbeadására vonatkozó feltételek a délelőtti hivatalos órák alatt a közs. jegyzőnél megtekinthetők.

Csantavér, 1913. évi június hó 6-án.

Botka József
jegyző.

2-2

Dávid Sándor
bíró.

Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

HIVATALOS

bélyegzőket pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bács megyei Gazdaszövetség szálkója.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Ementáli sajt

szép és jóízű, Gádor községben készült
kilója 2-20 fillér.

Márián Györgynél Gádor (Bács megye)

A 4 kilót meghaladó rendelések ugyanezen árban postadíjmentesen küldetnek.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.

KOHN ARNOLD

sirkóráktára

Budapest, VII., Károly-körut 15.

Telefon (interurban) 18-76.

Ajánlja állandóan nagy raktárát siremlékekben a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Rajzok és költségvetések díjmentesen.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GŐZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: szerdán egész nap, hétfőn, pénteken délután fél 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

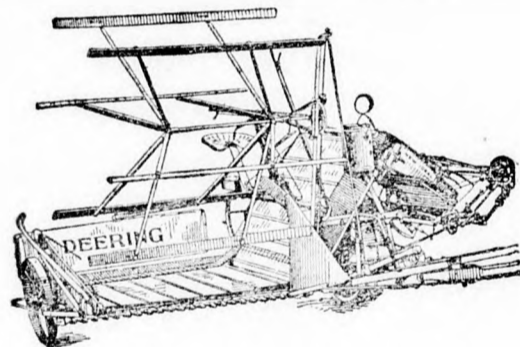
A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják. A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

T. Gazdatársaink

szíves tudomására hozzuk, hogy a világhírű

„DEERING”-féle

aratógépek, fűkaszálók, szénagyűjtők, tárcsás boronák, benzinmotorok, s négyzetbe való kukorica ültetőgépek bizományi képviselőit T. Propper Samu urtól (budapesti cég) elnyertük s az eladási jogot kiterjesztve: Topolya, Bajsa, Bácsgyulafalva, Csantavér, Nemesmilitics, Csonoplya, Bács-

kossuthfalva, Pacsér, Bajmok községekre és Szabadka város határára megszereztük. A gépeket felszereljük és munkálva állítjuk. Mivel ezen világhírű „DEERING”-féle aratógépek, autó rud-hordó taligával ellátva tökéletes munkájuk, könnyű és egyenletes járásuk által a legelső helyet vívták ki az aratógépek közt; de mert már körzetünkben úgy a kis, mint a nagy gazdaságokban a legjobban el vannak terjedve, ennél fogva tartalékrészeket is tartunk raktáron s kívánásigra azokat szereljük is.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Tisztelettel:

BÁCSKOSSUTHFALVA
Iskola-utca, 864.

3-3

Ij. Faragó József földbirtokos,
Fodor Bálint gépjavitó.

3823/913.

Pályázati hirdetmény.

Az Ófutam községnél lemondás folytán megüresedett

irnoki állásra

pályázatot hirdetek.

A pályázati kérvények benyújtási ideje: 1913. évi július hó 15-ike.

Az állás javadalmazása: a községi pénztárból előleges havi részletekben kiutalványozandó 1000 kor. évi fizetés és a községi képviselőtestület által 5 évre megszavazott évi 200 kor. drágasági pótlék, mely azonban még törvényhatósági jóváhagyást igényel.

Ujvidék, 1913. év június hó 7-én.

Trenka Kálmán

2-2

tb. főszolgabíró.

3824/913.

Pályázati hirdetmény.

Az Ófutam községnél lemondás folytán megüresedett községi

végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek.

A pályázati kérvények benyújtásának határideje 1913. évi július hó 15-ike.

Az állás javadalmazása: a községi pénztárból előleges havi részletekben kiutalványozandó 800 kor. évi fizetés és a községi képviselőtestület által 5 évre megszavazott évi 200 kor. drágasági pótlék, mely azonban még törvényhatósági jóváhagyást igényel.

Ujvidék, 1913. évi június hó 7-én.

Trenka Kálmán

2-2

tb. főszolgabíró.

2856. sz. 1913.

Ingatlan eladási hirdetmény.

Jánoshalma község, mint erkölcsi testület tulajdonához tartozó, a jánoshalmi 1826 sz. betétben 596, 597 hr. 852 öisz. a foglalt egy **népiskolai** tanteremmel kapcsolatos

tanítói laképület

és beltelek 409 ööl területtel, a községi képviselőtestület 23/kgy. 1912 sz. határozata folytán a megállapított feltételek mellett, 1913. évi június hó 27-én d. e. 9 órakor a község ház tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árverés útján eladatni fog. Az árverési feltételek Jánoshalma község jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Jánoshalma, 1913 június 9.

Községi elöljáróság.

Eladó üzlet.

Németbolyban (Baranya) levő

Rőfős-, fűszer- és rövidáru üzletemet

(azelőtt Schwabach-féle üzlet) családi körülmények miatt, **igen kedvező fizetési feltételek mellett eladom.**

Erdős Lajos

Németboly

5-5

(Baranyamegye.)